

Svenska skolans historia

ann.s.pihlgren@utep.su.se

Fil dr Ann S Pihlgren

Stockholms universitet

Stockholms
universitet

Vad tycker du utmärker svensk skola?

I historiens ljus

Svenska skolans historia

Lev S. Vygotskij

Tre traditioner

- Folkundervisning

- Mot högre studier

- Förskolan

Folkundervisning

- Lutheranism
- Prästerna hade skyldighet att utbilda i katekes

1686 års kyrkolag

- Husförhör som kontrollerade läskunnighet
- 80 % av befolkningen kunde läsa

Johan Amos Comenius

kråkan kraxar,		<i>Cornix cornicatur,</i> Kråkan gaal.	aa	Aa
lammet bräker,		<i>Agnus balat,</i> Bäret bräker.	bb	Bb
gräshoppan gnisslar,		<i>Cicada stridet,</i> Gräshoppan knarra (sünger)	cc	Cc
härfågeln ropar,		<i>Upupa dicir,</i> Bjupan ropar	dd	Dd
barnet gråter,		<i>Infans esulat,</i> Barnet gråter.	ee	Ee
vinden viner,		<i>Ventus flat,</i> Wädrer blåst.	ff	Ff
gåsen kacklar,		<i>Anser gingrit,</i> Gåsen kacklar.	ga ga	Gg
munnen andas,		<i>Os halat,</i> Munnen andas.	hab hab	Hh
musen piper,		<i>Mus mifreit,</i> Musen piper.	iii	Ii
ankan snattrar,		<i>Anas tetrinnit,</i> Ankan sqwätjer. (snattrar)	kba kba	Kk
vargen ylar,		<i>Lupus ululat,</i> Bifwen tiuer.	lulu	Ll
björnen brummar,		<i>Ursus murmurat,</i> Björnen mummär.	mü mü	Mm

Folkundervisning

1800-talets folkmigration - många barn vind för våg i storstäderna

1842 Folkskolestadgan

- Skolplikt, egentligen till skolår 6
- 1/3 av dessa hade fast undervisning och 1/3 av dessa var frånvarande mer än 60 dagar...

Arbetsstugan

Ellen Key och Fridtjuv Berg

1919 års undervisningsplan

- Aktivitetspedagogik
 - Att lära genom att göra
 - Handens arbete
 - Den andliga brottningen med problemet
 - Skolan ett laboratorium, inte ett auditorium

Två influenser:

- Bildning
- Progressiv reformpedagogik

Hans Larsson

Vygotskij

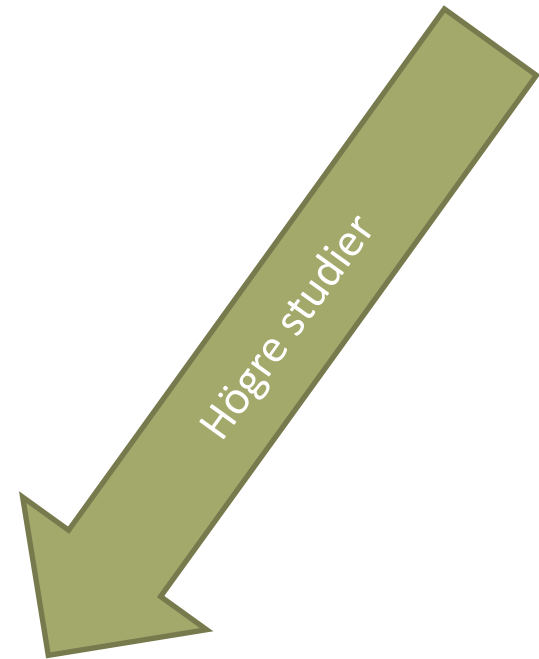
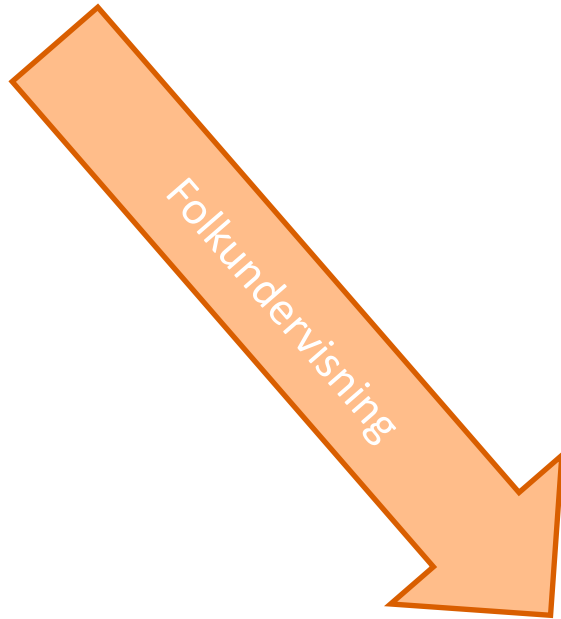
Makarenko

Korczak

Freinet

1962 Grundskolan införs!

Högre studier

- Katedralskolor för präster och ämbetsmän
- 3-delat system:
 - Trivialskola
 - Katedralskola
 - Gymnasium
- Riddarskolor eller privatundervisning för adeln

Livet som djäkne var hårt...

- Utantillplugg
- Pedanteri
- Hackordning
- Encyclopedisk bildning

Djäknarnas sockentåg blev...

- vårt luciatåg!

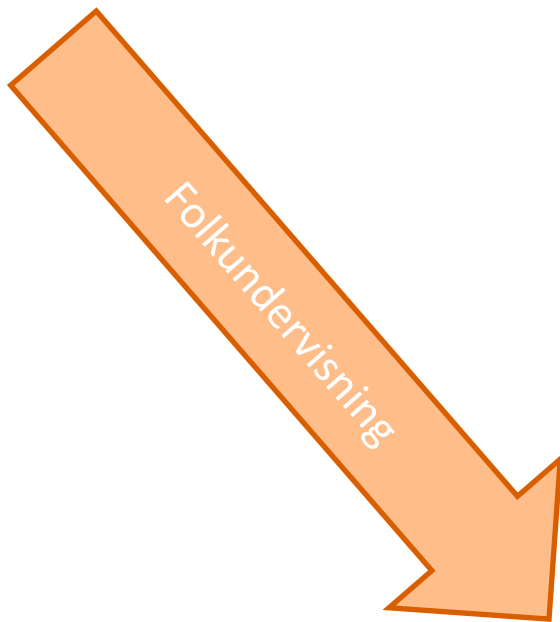

1800-tal: Läroverk och studentexamen

- 1848 - studentmössan ersätter den höga hatten...
- 1927 – flickor antas till läroverk

1964/1968 "Gymnasieskolan

1962 Grundskolan införs!

Förskolan

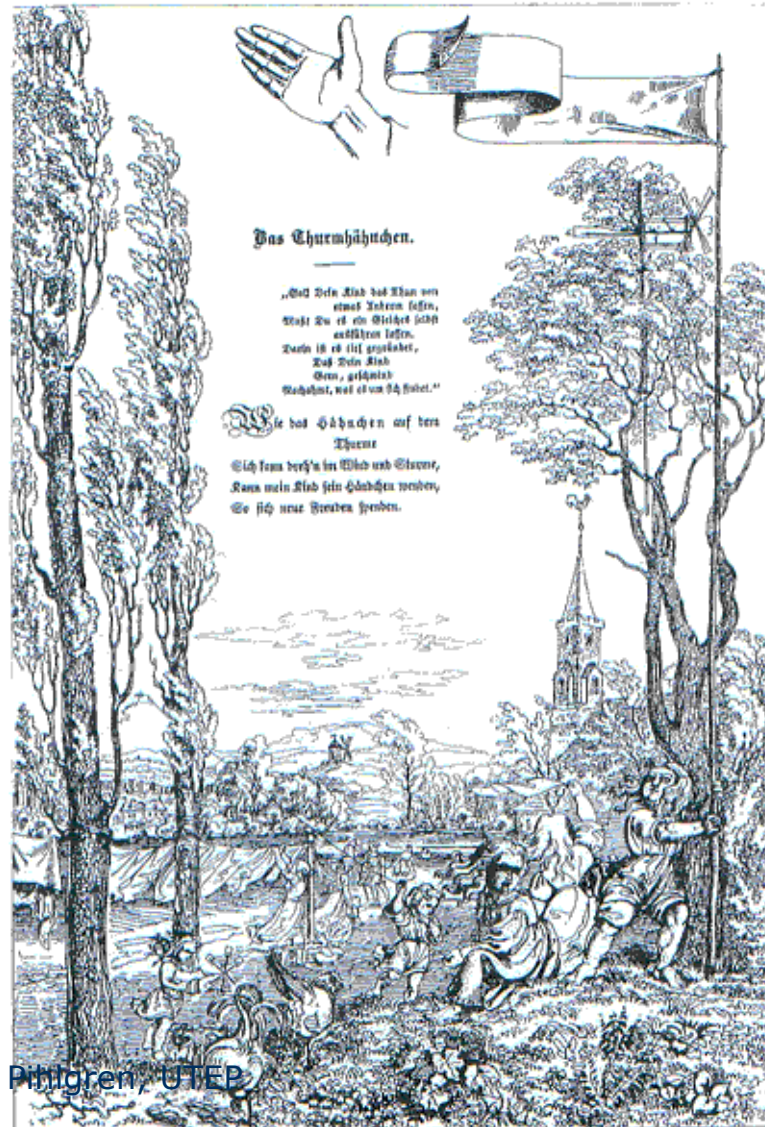
Förskolan

Friedrich Fröbel

Barnträdgården och barnet som växande planta...

Förskolan

Förskolan

Alva Myrdal

2011-08-24 /Dr Ann S Pihlgren, UTEP

Lekskolan och "storbarnkammaren" - daghem

Förskolan

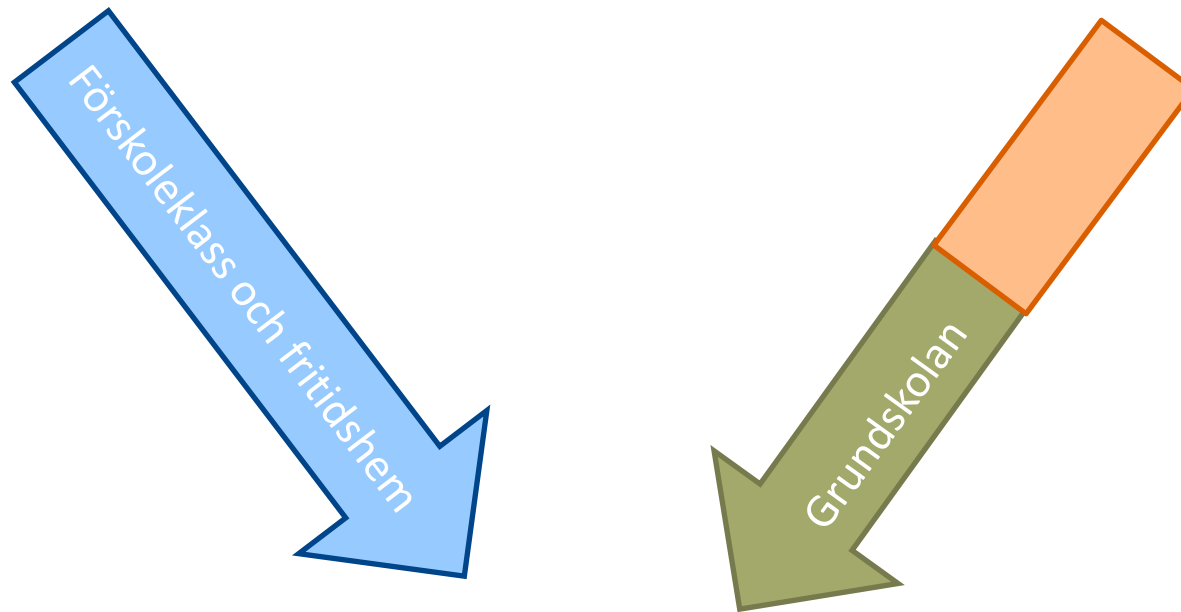

2011-08-24 /Dr Ann S Pihlgren, UTEP

1970-tal - massiv utbyggnad av barnomsorgen

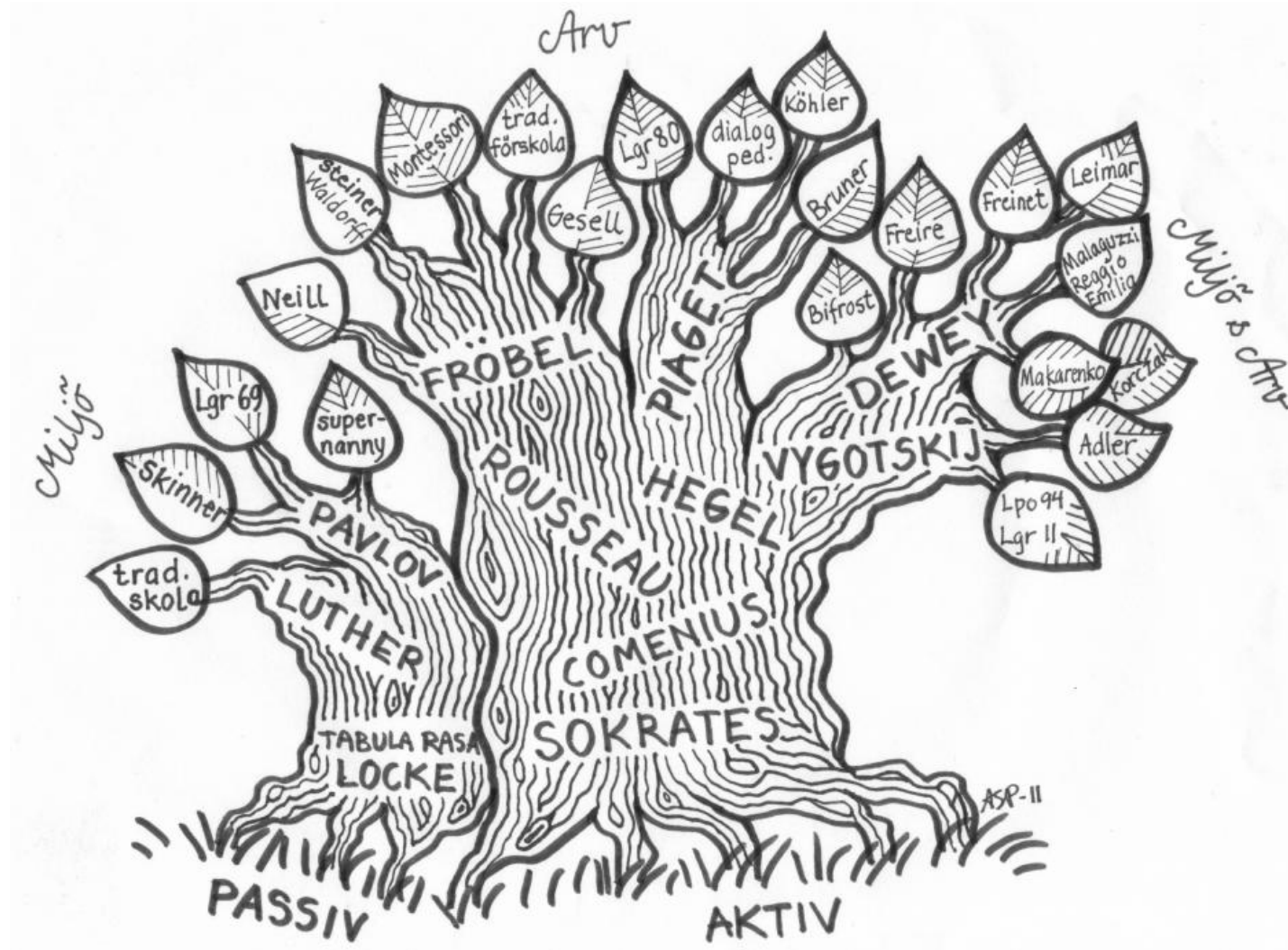
1998 Skolverket tillsynsmyndighet och egen läroplan

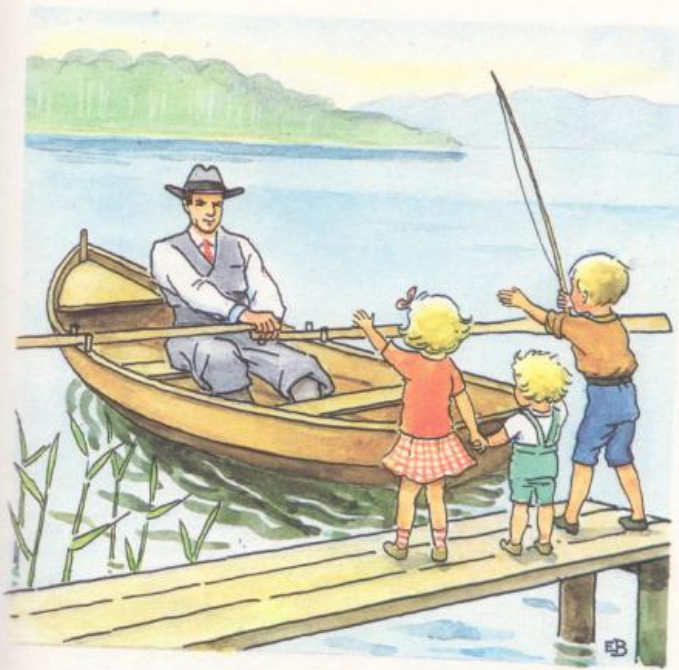

2011 Gemensam läroplan

Vad liknar och skiljer sig från dina tidigare erfarenheter?

Pedagogiska trädets

FAR ROR.

Far! far! O, far!

Rara far!

Ror far?

5

LISAS FRAM-TIDS-PLANER.

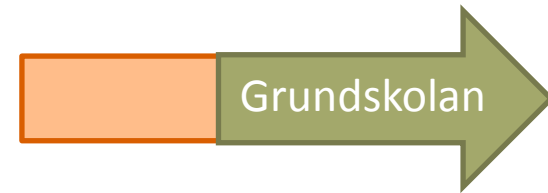
»Vet du, Hans, jag har så roligt om kvällarna, när jag ska somna», sa Lisa.
»Då ligger jag och funderar på hur jag ska ha det, när jag blir stor.

Jag ska ha ett stort, vitt hus på landet, och alla små barn utan far och mor ska få bo hos mig. De ska få nya kläder.

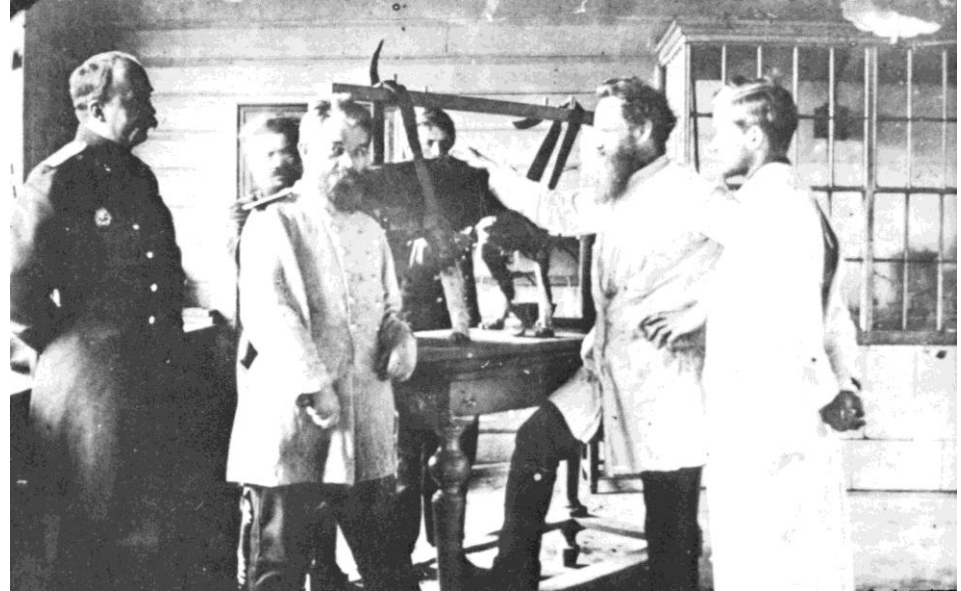
36

Skolan efter 1962

- **Lgr 69**

- Barnet är passivt och behöver tuktas eller lockas
- Positivistisk vetenskap
- Stoffet i centrum

Ivan Pavlov

se ser er ner mer
ren len Lena

Lena ser en ren.
Lena ser en sol.
Lena ser mamma.
Ser Lena mer?
Vi ser er.

30

Grundskolan

Lgr 80

- Barnet aktivt
- Dialogpedagogik
- Mognad i centrum

Jean Piaget

Herr Polisen kommer

Herr Husse ringer till herr Polisen.
– Per och Pompe har rymt,
säger herr Husse.
Herr Polisen kommer
i sin bil.
Herr Polisen läser på lappen.
Han ser sig om i rummen.

Barn och hundar måste leka

– Allting står för rakt här,
säger herr Polisen.
Barn och hundar måste leka,
annars rymmer de!
– Men de är så olydiga,
säger herr Husse.
– Barn och hundar måste få
vara olydiga. Annars blir
det för tråkigt, säger herr Polisen.
Herr Husse och fru Matte
ser förvånade på varann.

Grundskolan

Lpo 94 och Igr 11

- Barnet är aktivt och kunskap är situerad
- Den proximala utvecklingszonen
- Samspel i centrum

Lev S. Vygotskij

Eller: "Harry Potter"

Hur såg pedagogiken i din egen skolgång ut?